

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. Д-р Диан Тодоров Канъков, избран за член на научно жури въз основа решение на ФС на ВМФ (Протокол № 34/24.09.2019 г.) и Заповед № 2633/01.10.2019 г. на Ректора на Тракийски Университет – гр. Стара Загора и избран за изготвящ становище на първото заседание на научното жури, проведено на 22.10.2019 г. от 11:00 часа, на дисертационния труд на тема: „Клинико-експериментални проучвания върху мускулната дистрофия при пилета, пуйчета и патета“, представен от ас. Красимир Тодоров Стоянчев, за присъждане на образователна и научна степен "Доктор".

Актуалност и значимост на проблема. Птицевъдството е динамично развиващ се отрасъл на животновъдството, даващ голям процент от производството на месо в света. Този значим дял се дължи на основните биологични особености на птиците, свързани със селекция за висока продуктивност, икономически изгодно усвояване на фуражите, бърз растеж и възпроизводство. Успоредно с това новите технологии на отглеждане на тези видове животни ги поставя често в условия неадекватни по отношение на рационално хранене, които са предпоставка не само за здравни проблеми, а и за сериозни икономически загуби на отрасъла. Ето защо, актуалността на проблема нутритивна мускулна дистрофия, свързан с често срещания се на терена дисбаланс в дажбите е безспорна и всяко едно проучване в това направление би допринесло за изясняването на допълнителни, нови страни при неговото овладяване. В такава насока са и изследванията на Красимир Стоянчев, обект на предоставения ми за оценка дисертационен труд.

Структура на дисертационния труд. Той е написан на 228 надвишаващи стандарта машинописни страници и е правилно структуриран. Освен заглавна страница, съдържание и страници с използваните съкращения, включва разделите: въведение (3 стр.), литературен преглед (52 стр.), цел и задачи (3 стр.), материали и методи (11 стр.), резултати (68 стр.), обсъждане (31 стр.), изводи (3 стр.), приноси (2 стр.), препоръки за практиката (2 стр.), публикации (1 стр.), литература (36 стр.), приложения (9 стр.). Онагледен е с 4 таблици и 53 фигури с добро качество.

Литературна осведоменост и оценка на обзорния материал. Въведението е кратка анотация, третираща актуалността на разглеждания проблем. Литературният преглед макар и значим по обем е написан стегнато и разбираемо. Цитирани са 349 литературни източника. Това е първия раздел, разкриващ уменията на автора правилно да подрежда и анализира съвременните литературни данни. Тук много добре са представени голям брой аспекти на миопатиите при домашните птици и бозайници. Коректно са цитирани българските изследователи, работили по проблема или в сходни насоки, а цитираните ли-

тературни източници са предимно от последните 20 години, критерий показващ, че осведомеността на Стоянчев е на съвременно ниво.

Целта и задачите, които си поставя за решаване д-р Стоянчев са значими и перспективни, предвид описаните проблеми състояния в птицевъдството. Анализирайки съвременните данни в областта на икономически значимата патология, той аргументирано определя целта на дисертационния си труд. За осъществяването на поставената цел са формулирани 3 пределно конкретни задачи, даващи заявка за високо стойностни научни резултати и приноси. Тук намирам и заслужаващ внимание елемент, всяка от поставените задачи е с прицелни експериментални птици от най-разпространените за промишлено отглеждане такива в нашата страна, което допълнително подчертава обосноваването в намерения на набелязаните изследвания.

Материал и методи. От раздела „Материал и методи“ е видно, че дисертационният труд се базира на широк спектър анализи върху голямо количество експериментален материал. Извършени са широкомащабни клинични, химични изследвания на кръв (серум, плазма), показатели на оксидативния стрес, изследвания на фураж, зоохигиенни параметри, и патоморфологични изследвания на тъкани и органи. В методично отношение те са правилно проведени. Броят на включените в изследванията птици е напълно достатъчен за доброто изпълнение на поставените задачи, като са прилагани основните изисквания на европейското и българското законодателство за хуманно отношение към животните. Всички анализи са умело и старателно извършени, а за оптимизирането на всеки от тях Красимир Стоянчев е положил значително старание и е постигнала добър успех. За да се прецизират обясненията на получените резултати и правилната им интерпретация умело е приложен еднофакторен дисперсионен анализ, чрез използване на съвременен софтуер.

Получени резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката. Описанието на собствените резултати е направено с вещина и е надлежно илюстрирано с информативна документация. Едно от съществените достойнства на този труд е умелото комплексно съчетаване на разностранни методични подходи с оглед на точното и биологически достоверно представяне и интерпретиране на получените данни. Така се достига до прецизност в изграждане на представата за минералния метаболизъм при различни видове птици с манипулиран хранителен прием. Представянето на резултатите и обсъждането им е убедително, а самите проучвания са тясно свързани с актуално направление в областта на ветеринарната диететика у нас. Обсъждането на резултатите е осъществено зряло, задълбочено и е последвано съвсем естествено от направените изводи. Така се очертават поредица от приноси. Въз основа на натрупания значителен фактологичен материал и убедително му обсъждане, Красимир Стоянчев прави 13 извода, и формулира 8 приноса -

4 оригинални и 4 с потвърдителен характер. Допълнително 6 препоръки очертават бъдещата практическа използваемост на дисертационния труд. Те заедно, дават фундаменталната и практическа основа на минерално-витаминния дисбаланс при хранителни миопатии при птиците и повдигат нови въпроси за по-нататъшното изясняване на редица аспекти на това направление. Всички раздели са написани със завидна граматическа прецизност и издават добра компютърна грамотност, явяващи се поредно доказателство за добра организираност на изследователския процес и отношение на докторанта към цялостното оформяне на дисертационния труд. Осезаема е и компетентната и умела намеса на научният консултант и на учени от катедрата, където са извършени изследванията.

Публикационна дейност. Представените изследвания са публикувани в 3 научни статии в пълен текст и самото им отпечатването е още един критерий за научната стойност на представената научна продукция. И в трите публикации Красимир Стоянчев е водещ автор. Не са представени, обаче участия в научни конференции, симпозиуми и конгреси у нас и с международно участие, незадължително условие, но придаващо допълнителна тежест на извършеното.

Критични бележки. Сравнително по-сериозен критичен анализ на дисертационния труд направих при предварителните му обсъждания в катедра „Вътрешни незаразни болести“ на ВМФ при ТУ – Стара Загора. Сега със задоволство установявам, че много от критичните ми бележки са взети под внимание. Разглеждайки критично ръкописа може да бъдат забелязани единични технически грешки, които не са от съществено значение. Желателно е приносите да са формулирани така, че да показват оригиналността и значимото от извършеното – установени, доказани, проучени нови данни с теоретична или практическа ползност. Друг момент, който би избегнал допълнителни въпроси са калибровъчните линейки в долния десен ъгъл на фигурите, представящи хистологичния анализ тъкани. С бързото развитие на компютърния софтуер калибровъчните линейки са най-предпочитаната основа за морфометрични анализи на цифровите изображения на фигури, заснети под микроскопи, като задължително трябва да са посочени и цифровите стойности на които отговарят. При тези случаи крайните увеличения на представените фигури са излишни. Не мога да не спомена и упрека, че резултатите от изследванията на Красимир Стоянчев не са оползотворени пълноценно поради това, че някои от тях не са публикувани въобще (има предвид, тези касаещи патета мюлари) и най-значимите от тях не са публикувани в по-престижни списания, от където може да се очаква не само по-широкото им популяризиране и по-големи наукометрични показатели, а и по-високата им цитируемост от други изследователи в бъдеще.

Заклучение. Предоставеният ми за оценка труд третира актуално направление в съвременната ветеринарна птича патология, откъдето могат да се изведат съответните по-уки за генезата и профилактиката на хранителните миопатии при птиците. Представлява задълбочено изпълнена изследователска дейност, даваща по-ясна представа за възникващите клинични аспекти при хранене на птиците с дефицитни дажби, и такива компрометиранни по отношение на качеството на съдържащите се в тях компоненти. Направени са ценни изводи, очертани са реални приноси, последвани от адекватни препоръки за практиката. Чрез добре оформени научни статии е популяризирана една част от получените резултати.

Дисертационния труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилниците за неговото приложение. Ето защо, основавайки се на гореизложеното убедено препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да оценят позитивно, предоставеният от ас. Крaсимиp Тодоров Стояничев дисертационен труд и да подкрепят с положителния си вот присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност 04.03.06 „Патология на животните“.

Стара Загора, 04.12.2019 г.

Изготвил становището:

